

Abstrakt (česky)

Diplomová práce se zabývá deziluzí v dílech současného spisovatele Iana McEwana, a to zejména v jeho románech z jednadvacátého století. Práce zkoumá, jak McEwan dosahuje efektu deziluze u čtenáře, jak pracuje s tradiční narací a čtenářovým očekáváním a jakým způsobem manipuluje se čtenářem prostřednictvím nespolehlivého vypravěče v knihách Pokání (2001) a Mlsoun (2012), zobrazením sebeklamu v dílech Sobota (2005) a Solar (2010) a zachycením mezilidského i intrapersonálního nedorozumění v románech Na Chesilské pláži (2007) a Myslete na děti! (2014). Díla jsou analyzována metodou kritického čtení a interpretována v rámci hermeneutického přístupu v kombinaci s Iserovou teorií o čtenářově zkušenosti, s přihlédnutím k Foucaultově definici diskurzu a k některým obecně přijímaným tezím z psychologie. Výsledkem analýzy je závěr, že Ian McEwan používá deziluzi ve svých románech jako nástroj, jehož prostřednictvím se snaží povzbudit čtenáře ke kritickému zhodnocení svých předpokladů o světě, navyklých vyprávěčských konvencí a sebereflexi, a zároveň vybízí čtenáře k diskuzi o tom, jakou narativní roli čtenář připisuje sobě a lidem kolem sebe. Tím, že vybízí čtenáře k vytvoření určité představy očekávaného rozuzlení příběhu, které je vzápětí rozvráceno, poukazuje Ian McEwan na to, že čtenář je uvyklý na určitý narativní diskurz, který má hluboce zakořeněný, ale kriticky nezhodnocený. Ian McEwan ve svých románech poukazuje na moc, jakou mají tyto narativně tradiční příběhy nad čtenářem, a upozorňuje, že čtenář by měl sám přemýšlet nad tím, kde leží hranice mezi žánry, a hlavně, jaký je rozdíl mezi fikcí a realitou.

Klíčová slova (česky)

Ian McEwan, deziluze, čtenářova očekávání, nespolehlivý vypravěč, sebeklam, 21. století